

BAJA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Palánka, Fő-utca 281. szám.
 Megjelenik minden vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 4 fillér.

Felölts szerkesztő:
Csernicsek Imre
 Szerkeszti: Rothschild Zsigmond

Előfizetési ár:

Égész évre	6—K
Fél évre	3—K
Amerikába egész évre	8—K

Nyitlár sora 30 fillér.

A foszforsav mint növényi tápláló anyag.

Irtá: Egy gazd. akadémiai igazgató.
 Azon növényi tápláló anyagok közül, amelyek a mesterséges visszapótlására nagy gondot kell fordítanunk, első helyen áll a foszforsav. Első helyen áll különösen Magyarországon, a hol a talajok a másik két fontos tápláló anyagban, tehát nitrogén és kálcumban ma még kevésbé szenvednek hiányt, de annál szembeötlőbb a foszfor hiánya, a melynek mesterséges visszapótlása csaknem minden kötött talajon termés fokozó hatást fog kifejteni.

Ma már köztudomású dolog és sokszorosan be van bizonyítva, hogy a gabona félék szemképződéséhez nagyon sok foszforsavat vonnak el a talajtól, s bár a lóhere ennél többet kb. 20 kg.-ot, a lucerna kb. 30 kg.-ot von el a talajtól, mégis nem a lóhere, nem a lucerna zsarolja a föld foszforsav tartalmát, hanem a kalászosok, és pedig azért, mert a kalászosok csak a föld legfelsőbb termő rétegéből veszik foszforsav szükségletüket, ellenben a takarmány növények 2—3 méter mélyre is leböcsátják gyökereiket, s tápláló anyag szükségleteiket a föld mélyebb rétegeiből szedik elő, a legfelsőbb réteget pedig husos, gyökereik elrohadása által még gazdagítják is. A takarmány növényeket nem szoktuk eladni, állatainkkal takarmányoztatjuk fel és így mindazon ásványi alkotórészek, a melyek a talajból általuk elvonattak, oda ismét vissza kerülnek és pedig nem a mélyen fekvő rétegbe, a honnét kivétettek, hanem a legfelsőbb termő rétegben, s így mennél több takarmány növényt természet egy gazdaság, kell hogy tápláló anyagokban annál gazdagabb legyen a talaj legfelsőbb rétege. A gabona félék által a talaj legfelsőbb rétegéből elvont foszfor nem kerül oda vissza trágya alakjában, mert a gabona féléket eladjuk, s bennük kivisszük a gazdaságból azt a foszfor mennyiséget, a melyet azok a talaj legfelsőbb rétegéből elvonnak. Természetes tehát, hogy mennél több kalászosot termel valamely gazdaság és mennél kevesebb takarmány növényt, annál foszforszegényebb a talaj.

Sok kísérlet által van bebizonyítva, hogy a foszfor tartalmu szuperfoszfát nemcsak sovány földeken lejt ki termés fokozó hatást, de még olyanokon is, a melyek nitrogeban aránytalanul gazdagok, s a melyek ennek következtében erősen fejlődnek ugyan a növényzetet, dus szalma

természté csekély szem termés adnak, a mi tehát azt bizonyítja, hogy még az ilyen kővernek látszó föld is szegény foszforsavban. Ha a talajban foglalt tápláló anyagok ezen aránytalanságát szuperfoszfáttal kiegyenlítjük, a mellett hogy a növény bokrosodása fokozódik, bujább is, s erőteljesebb is lesz. Az alkalmazott szuperfoszfát nemcsak nagyobb magtermést ad, de gyorsítja is a növény beérését. Magyar holdanként 120-150 kg. szuperfoszfát alkalmazása éppen elegendő arra, hogy a buzabeérését siettesse, a nélkül korábban érnek be, mint a foszforsavban szűkölködők.

Az elmondottakból kifolyólag tehát kétségtelen, hogy annak a ki műtrágyát akar használni, első sorban is foszfor trágyával szuperfoszfáttal kell kísérletet tennie, talaja bármilyen összetételű, legyen a növény amit természetű akar bármilyen, mert a vízben oldható szuperfoszfát kétségtelenül nagy termés fokozó hatással van minden növényre, s legfeljebb az a kérdés, hogy melyik talajon, melyik növény alá, milyen mennyiségű szuperfoszfát fogja a legnagyobb termés fokozó hatást kifejteni. Általábanvéve 150—200 kg. kat. holdanként az a mennyiség, a melyet rendszerint minden növény alá alkalmazni szoktunk s a mely mennyiségre vonatkozólag azt kell meg jegyeznünk, hogy egyelőbb inkább nagyobb mennyiséget alkalmazunk s csak ha talajunk már ismételtelen meg lett műtrágyázva, térjünk át a kisebb mennyiségre.

Miután pedig az istálló trágyában éppen fentebb elmondott okokból nincs elegendő foszforsav, talajuknak foszforsav tartalmát csakis ezen az uton növelhetjük, úgy tehát, ha az istálló trágyázás mellett szuperfoszfáttal is ellátjuk azt időközönként. Ezen az uton fokozhatjuk termés átlagainkat legegyszerűbben, a melyre pedig minden gazdának saját jól felfogott érdekében törekednie kell.

Hirek.

A tél közeledtével alig szükséges már a magyar olvasóközönség figyelmét arra felhívni, hogy igazi műveltség alig képzelhető ma egy jó napilap járátása nélkül. A legmelegebben ajánlhatjuk azért az új évszázad alkalmából a Pesti Hirlap-ot, mely ma az ország legjobb, legelterjedtebb és legbővebb tartalmu napilapja. Példányszá-

ma 120—130 ezer, amit még a legolcsóbb filléres boulevardlapok sem értek el s tartalma napról-napra a legbővebb és legváltozatosabb. Munkatársai közé számítja napjaink legjobb nevű és legkedveltebb íróit, mint Gárdonyi Géza, Molnár Ferenc, Heltai Jenő, Szomaházy István, Szini Gyula, Lengyel Menyhért, Abonyi Arpád, Porzolt Kálmán, Lux Terka, Szabóné-Nogáll Janka, Móríc Zsigmond, Tömörkény István, Murai Károly, Váradi Antal, Pakots József, Pásztor József. stb., stb. A Pesti Hirlap minden előfizetője, aki legalább három hónap óta tartja a lapot, karácsonyi ajándékkul kapja a Pesti Hirlap nagy képes naptárát, mely az idén pompás vászonkötésben és fényes kiállításban fog megjelenni s melybe a Pesti Hirlap imént felsorolt jeles munkatársain kívül írt meg Bródy Sándor, Krúdy Gyula, Zsoldos László, Berkes Imre, Kanizsai Ferenc, stb. is. Ezért a gazdag tartalmu szépirodalmi almanachért valóban érdemes az előfizetők közé állani. A Pesti Hirlap előfizetői kedvezményes áron kapják a Divat Salon című kitűnően szerkesztett divatlapot is. A Pesti Hirlap ára egy óra csak 2 kor. 40 f., negyedévre pedig 7 korona és a Divat Salonnal együtt 9 korona. A Pesti Hirlap kiadóhivatala, hova az előfizetést küldeni kell: Budapest, V., Váci-körút 78. alatt van.

Ertesítés. Mindenféle diszes ruggyanta-(gummi-) bélyegzőt festékezőpárnával számológépet iparosok, kereskedők, ügyvédek pénztárazetek egyletek, hivatalok, községek részére legolcsóbban készít az Első Czeglédi Ruggyantabélyegzőgyár Czeglédén — 10 koronán felüli rendelésnél a rendelő 100 darab pergamentnévjegyet kap, tetszés szerinti betűvel. — Ugyancsak különféle reklámtárgy kapható. Utazók és helyi képviselők magas jutalék mellett felvételnek Tessedk árjegyzéket kérti.

AZ ÉN ÖREG

tapasztalatom arra tanít, hogy bórpalósnál csak a vesszőpáripalómszappant Bergmann & Co. használjam. Darabja 80 fillért mindenütt kapható.

Bácsmezei tüzoltó-napok. Október 12. 13. és 14. napjain a vármegye tüzoltói, sorscápasáink közben kipróbált védelmezőink fordulnak a társadalom áldozatkészségéhez. A Tüzoltó-Otthon javára kéri áldozatfillereinket és a vármegye közéleti tényezőinek, hölgyeknek és uraknak agítálását. Zomborban Vojnits István főispánt nyerte meg a tüzoltószövetség a nemes célnak, ki tekintélyével és népszerűségével mindent megtesz a közönség érdeklődésének és bőkezűségének fölkelésére. A gyűjtés intenzívebbé tétele végett helyi bizottságokat alakítanak a város, illetve a községek területén, melyekben hölgyek is helyet foglalnak.

A palánkai általános munkásegylet folyó évi október hó 6-án a „Duna” Reiter-szállodában műkedvelői előadásal egybekötött táncmulatságot rendez. Bővebbet a meghívók.

A villamos világítás. Mint értesülünk a hármas Palánka község vezetősége komolyan foglalkozik a villamos világítás berendezésével. A villamos világítást egy társasági alapon létesülő vállalat kapná, mely 50 év múlva a községek tulajdonába menne át.

Kirendelés. Az ujvidéki adóhivatalnál alkalmazott, de e hó folyamán elhalt Spiller Oszkár adótsízt munka körének ideiglenes ellátására Dickmann Jakab hódtsági adótsízt rendeltetett ki Ujvidékre — egyenlőre 30 napra.

Az iskolatátogatás szabályozása. A hivatalos lap e heti száma rendeletet közöl, az iskolatátogatás szabályozásáról. A tanfelügyelők ugyanis nagy elfoglaltságuk miatt alig tehetnek eleget iskolatátogatási kötelezettségüknek és azért a minister tanítókat és polg. isk. tanárokat biz meg ezzel a munkával.

Bácsalmáson — hír szerint — legközelebb új adóhivatalt szándékozik a kormány felállítani. Ez esetben a bajai adóhivatal kerületétől egynéhány községet a bácsalmási adóhivatalhoz fognak csatolni.

Egyévi önkéntesi kedvezmény. A honvédelmi miniszter Ur a cs. és kir. hadügyminiszter ural egyelértőleg kivételesen megengedte, hogy azok az egyévi tényleges szolgálat kedvezményét elnyerni óhajtó egyének, akik az új véderőtörvény 21. §-ának 1. pontja harmadik bekezdésében megállapított feltételeknek nem felelnek meg, azonban az állandó tartózkodási helyök járási tisztviselője által kiállított bizonyítvánnyal igazolják, hogy az új véderőtörvény életbeléptetése előtt az egyévi önkéntesi vizsgára előkészültek, az egyévi önkéntesi szolgálathoz megkívánt tudományos képzettségnek igazolhatója céljából vizsgára bocsátásának. Erre a vizsgára nem bocsátathók azok a folyamodók, akik 1912. évi december hó 31-ig életüknek 17. évét be nem töltik, valamint azok,

Shab. k.r. 25,000 lakossal bíró városban 1840 óta fennálló, kiterjedt vevő körrel bíró,

ecetszeszgyár, só, petroleum, termény, pálinka, és szesznagykereskedés,

házzal együtt eladó.

Az ecetgyár új systema szerint van berendezve, 18 káddal napi 4—5 hektoliter 12 hydrátos ecetszesz termeléssel. A házban van szép uri lakás, nagy üzlethelyiség, nagy raktár gyártelep pincék és istálló. A ház és gyár vételára 18 káddal együtt 60.000 korona Bővebb felvilágítással szolgál:

Rothschild Zsigmond Baja,

és

Cserniesek Imre Palánka.

akik a folyó évben érték el az állításköteles kort és a vizsga letétele iránt csak most folyamodnak.

A bácsi önkéntes tüzoltótestület az augusztus hó 20-ról elhalasztott zászlószentelési ünnepélyét, valamint a megyei szövetség választmányi és közgyűlését folyó hó 22-én tartották meg Bácsban.

A Matica sikkasztója. Csütörtökön tárgyalta az ujvidéki törvényszék a Markovits Arkadia elleni sikkasztási bűnügyet. Márkovits ugyanis a Matica könyvelője volt és azzal van vádolva, hogy Manojlovits nagy sikkasztásainak bűnrészes volt. A tárgyalás elhalasztott, mert a kir. ügyész több vádpontot terjesztett elő, de egyben szabadlábra helyezték.

Elűlt fegyver. Szabadkáról jelentik: A véletlenséggel párosult gondatlanság, amely legtöbb ember életét árnyékként követi, hogy egy alkalmas pillanatban eldőlve rombol erejével pusztítson, zuzon . . . ismét beszélt magáról. Tavankuton Vidákovics Alajos földmives tanyáján hétfőn délután vígan játszadozott bábai társaságában az öt éves Marcell. A gyermekkor boldog világában élő lelke nem is sejtette, hogy milyen veszély fenyegeti a tőle. 10—15 lépésműre s fegyverrel babráló szomszédfiút, Bacsics Daniel részéről. A fegyver véletlenül töltve volt és a ravasz elcsattanása után a lövedék a játszadozó kislánynak fejét érte, akit azonnal elöntött a vér. Csak hosszas kísérletezés után sikerült a vért elállítani, s a szülők a kis sebessültet azonnal kocsira tették és behozták a városba dr. Prokesch orvoshoz aki a sörétek legnagyobb részét eltávolította. A kislány állapota szerencsére aggodalomra nem ad okot. Bacsics Daniel az eset megtörténte után megijedt, elfutott s csak nemsokára került elő. Az eljárás megindult.

Talált gyermekhulla. Jánosalmán a Mélykutra vezető határban, egy kutban kendőbe csomagolt gyermek

Sirolin "Roche"

biztos gyógyhatást nyújt katarrhusoknál hörghurutnál, asthmanál, influenza után. Sirolin "Roche" kezdődő tüdőbetegséget csirájában elfojt. Kellenes íze és az étvágyra való kedvező befolyása megkönnyítik a Sirolin "Roche"-al való hosszabb kurákat!

A légzési szervek

meghűléseit legbiztosabban a Sirolin "Roche"-al kezelik. Ezért nélkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban.

Szíveskedjek a gyógytárakban határozottan Sirolin "Roche"-t kérni.

hullát találtak. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy egy 4 hónapos méhmagzat teleme. A nyomozás során kiderült, Agócs Antalné tette el lábálól a korai magzatot. Dér Istvánné szülésznő segített neki. Mindkettő ellen megindították a büntető eljárást.

A méz tisztítása. Tudvalevő dolog hogy a legjobb mézszita daczára is a pörgetővel nyert mézbe mindig jutnak kis lép tehát viaszrészec, melyek annak kinézését és árát csökkentik. Ilyenkor utólag lesz a méz tisztítva azaz vízfürdőben 40–60°-ra vagy még melegebbre hevítve. De ebből több hátrány származik. Eltekintve attól, hogy esetleg az üvegek megrepednek, elillanak a méznek zamatot adó illanó olajai, miáltal a méz kevesebbet érő lesz. Sokkal jobb tehát a méz tisztítása a nap heve által. Allítsuk a nyitott palaczkokat vagy edényeket úgy fel, hogy közvetlen érje őket a napsugár, de a port és nedvességet tartjuk távol. Így a méz ritka folyékony marad s a benne levő lép s egyéb tisztatlanságok lassanként felszállnak s a felületen egy szürkés-sárga réteget képeznek, melyet fakánállal vigyázva leszedünk. 3–4 nap alatt a méz tisztítás befejezhető, a palaczkok pergamentpapirossal légmentesen bekötöttek és a méz immár kifogástalan és elacható áru.

Apollo Mozgó-Színház Palánkán.

Ma szombaton :
„Az olimpiai versenyek”
 lesznek megtartva.

Holnap vasárnap :
Szenzációs új műsor !

A Csalánkivonat

(Urticator) orvosi vény után összeállított biztos hatású házi gyógyszer. E felülmulhatatlan s már 30 év óta kitűnőnek elismert házi gyógyszer állandóan egy gyógyszerész, meg egy vegyész felügyelete alatt lesz elkészítve s ez által a szer összeállítása állandóan pontos s így a biztos hatás elmaradhatatlan ; hogy ez való, bizonyítja a naponta érkező sok ezer, meg ezer elismerő, köszönő, meg hálalevél. E levelekből, melyekbe bárki betekinthet, már egy emberöltő óta sok százezer embernek adta vissza erejét, egészségét, meg ifjúságát.

A csalánkivonat számos alkotórészei közül elsősorban felmentendők : a csalán ; menthol ; kámfor ; ecet-aether stb. számos elismert szer, amelyeket ép általános elismertségüknek fogva feleslegesnek tartunk dicsérni s tovább magyarázni.

Ezen összetétel folytán a **csalánkivonat elsősorban a következő betegségeknek nélkülözhetetlen : Rheuma, csusz, ischias, köszvény, dagadt lábak vagy kezek, hátfájdalmak, csontnyíllalások, izomfájdalmak, gyanús végtagok, merev lábak vagy kezek, nyakszirtmeregvedés, félfoldali arc- meg fejszaggatás, továbbá bármilyen meg erőltetéstől szerzett fájdalmakat.**

Mindenkinek saját jól felfogott érdekében ajánljuk, hogy tegyen azonnal próbát a **Csalánkivonattal**. Ara 1 üvegnek 2 k 40 f ; három üveget 7 k 20 f-ért bérmentve küldünk bármely hazai postaállomásra. Minden üveghez a használati utasítás mellékelve van.

Figyelmeztetés. Kötelezőleg kijelentem, hogy küldöm pénztét, ha használat után arról értesít, hogy ez a csodaszer a kívánt hatást nem tette meg.

A Csalánkivonat kapható a fentalálónál, Mondlicht Bernát okleveles gyógyszerésznel, Budapest, VIII. Kálvária-tér 8.

Milliók

használják

Köhögés

rekedség, hurut, nyálkásodás, görcsös köhögés és hökhurut ellen

Kaiser mell-karamelláit

A 3 FENYŐVEL.

6050 közjegy, hitel, bizonyítv. orvosoktól és magnásoktól, szavatoják biztos sikeret Rendkívül kellemes és jóízű bonbonok Csomagja 20 és 40 fillér. Kapható gyógyszerárakban és a legtöbb drogeriában.

Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság menetrendje

Vukovár-Ujvidék között

Közlekedik naponta péntek kivételével.

Lefelé :	Felfelé :
nd. 4:00	reg. Vukovár, vasút érk. 6:50 este
> 4:10	> Vukovár, város > 6:35 >
> 4:50	> Bácsujlak * > 5:35 délu
> 5:05	> Opatovác * > 5:10 >
> 5:30	> Dünabekény > 4:30 >
> 5:55	> Sáreregrád > 3:55 >
> 6:25	> Illók > 3:20 >
> 6:35	> Palánka > 3:05 >
> 7:20	> Susek-Koruska > 1:55 >
> 7:30	> Bánostor > 1:40 >
> 7:45	> Cserevic > 1:25 >
> 8:00	> Ófatak > 1:10 >
> 8:10	> Beocsin > 1:00 >
> 8:45	> Ujvidék > 12:10. >

* Ladik-állomás.

Folyékony
Ezüstfesték

Bendalin

Bendalin
a legjobb fémlösszítés
minden elképzelhető tárgy
mázolására.

Allandóan tartós
izzó forróságnak, valamint
nedvességnek ellentálló
ezüstoffesték.

Semmi sem pótolhatja!
Bendalin

legjobb folyékony
kályhaezüst
festéket.

Nem pattan le vörösre izzott kályháról sem,
hanem kihűlésük után ismét szép ezüstfényű
marad. — NEM ROBBAN. — Használatban
rendkívül kiadós. — Mindenütt kapható!

Egyedüli gyárosok:
Georg Benda Lutz-Werke bronz-
festék
WIEN, TRAISMAUER N. Ö. gyár
PRAG.
Főraktár B. J. részére:
Wagenblatt és Henerari.

Üzletátadás!

SIKLÓSON (Baranya megye, járási
székhely) 15 éve fenálló kiterjedt
üzletkörrel bíró nagy forgalmu

rőfös- és divat- áru üzletemet

belegeskedésem miatt átadom.
Az átvételhez 25.000 korona kész-
pénz szükséges.

Érdeklődőknek csakis szóbeli fel-
világosítással szolgálók.
Heisler Ferenc
SIKLÓS (Baranya megye.)

Házeladás.

A Duna-utcában levő Marjanovich-féle
ház eladó.
Tudakozódhatni **Marjanovich Elemér**
urnál, Palánkán, Templom-utca 14. szám

Mo lám... Ez a valódi
Jacobi antinicotin
szivarka-hívaly!

Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. közönség b.
tudomására hozni, hogy

vas- és fém- öntődémet

megnagyobbítottam és leöntök 2 méter
nehéz tárgyakat is.
Veszek gépöntvényeket 6 fillér kilóját,
valamint fémöntvényeket 1 korona kilóját.
Tisztelettel

Moschnitschka Ferenc
vasöntő.

Augusztus 1 től saját házában Dr. Steimnetz L.
ügyvéd ur mellett.

Fogak amerikai rendszer szerint!

Gyökök eltávolítása nélkül arany
lemez, arany hid szájpadiás
nélkül arany koronák. Fogak
kautschukba ráadásra teljesen alkalmas, régi dara-
bok átdolgozása, javítása. Fogtömések jóállással.

Mikity János, fogtechnikus.

Új újdonság! Törv. véd. Styria
**Universal
költőgépe**
köthető mindenféle vastag és
vékony pamuttal.
Styria költőgépgyár Gráz 114.
Árjegyzék in zsen. O cső
ár. Részletizetésre is.
Képviselő keresetlik.

forduljon minden érdeklődő,
ki súlyt fektet elsőrendű faj-
tisztaságra

Gyümölcsfacsemeték

Sótányfák, Díszcserjék, Tülevelűek, Kerítésnövé-
nyek, Bogyógyümölcsiek stb.

Szőlőoltványok.

(1 sima
áru)
európai és amerikai sima s gyökeres vesszők
(Oktató díszárjegyzéket kívánatra ingyen)

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

Az Ujság

legelterjedtebb és legnagyobb magyar
napi lapot

Vasárnap:
„Asszony“ „Gyermek“
„Automobil“ „Sport“

melléklet
Felelős szerkesztő: **Gajari Ödön**
Szerkesztő-társ: **dr. Agai Béla**

Előfizetési árak:
1 évre 28.— K
félévre 14.— K
negyedévre 7.— K
egy hónapra 2.40 K

Egyes példány ára ünnep-
és vasárnapokon egyformán 10 fill.

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
32-36-40 oldal
vasárnap és ünnepnapokon

80-100-200-280 oldal
Megrendelésicím:

Az Ujság kiadóhivatala
BUDAPEST, VII. kerület., Rákóczi-út 54.